

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE
Erkend opleidingsorganisator FSMA

OPLEIDINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2025

NIEUWSBRIEF DECEMBER

JAARPLANNING VAN DE MASTERCLASS SEMINARIES 2026

WETGEVING-STAATSBLAD

Omzendbrief nr 758 en nr 759 eindejaarstoelage

EUROPEES PUBLICATIEBLAD

Richtsnoeren EU-wetgevingskader inzake algemene productveiligheid

RECHTSPRAAK EUROPEES HOF

ARREST 16 oktober 2025 inzake wezenlijke wijziging en verandering aard raamovereenkomst

ARREST 2 december 2025 in zaak C-492/23 bescherming van gegevens

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

XIVe KAMER ARREST nr. 264.747 van 4 november 2025 regelmatigheidsnazicht en verbeteringen

VOORZITTER XIV KAMER ARREST nr. 264.748 van 4 november 2025 vrijheid van de aanbesteder bij vastleggen en beoordelen van de al dan niet substantiële aard van technische bepalingen

INFO VARIA :

VVSG. Delegatiemogelijkheden i.k.v. overheidsopdrachten bij gemeente en OCMW

FOD KANDESELARIJ

FOD BOSA : Nota betreffende de verschillende stappen voor deelname aan een opdracht

FOD ECONOMIE : indexcijfer van de consumptieprijs van de maand november 2025

ONS OPLEIDINGSAANBOD EN NOG BESCHIKBARE HANDBOEKEN

ZIE OOK <https://www.caru-commv.be> voor de vroegere nieuwsbrieven en themanummers

EERSTVOLGENDE NIEUWE MASTERCLASS MAART 2026

“UW BESTEKKEN VERDIENEN EEN NOODZAKELIJKE AANPASSING AAN DE EVOLUTIE VAN WETGEVING EN RECHTSPRAAK” met een overzichtelijk gamma van praktijkclausules

10/03/26 HASSELT 12/03/26 GENT en 19/3 MECHELEN INSCHRIJVINGSFORMULIER EN DAGINDELING

Ed. 12/2025 VEWA Copyright © 2025

PROF RUDI CLAEYS

Bij de laatste nieuwsbrief van 2025 maken we U ook onze wensen voor een succesvol 2026 over. We hopen u ook volgend jaar enige ondersteuning en info te kunnen bieden bij de uitwerking en opvolging van jullie overheidsopdrachten.

Na de juridisch inhoudelijke masterclasses van de voorbije jaren focussen we in 2026 vooral op de praktijk vertolking van deze principes.

Uit de navraag, na de seminars van vorig jaar, bleek de nood aan praktijk uitwerking vooral voor volgende onderwerpen:

Aangepaste bestekclausules

Praktijk van de raamovereenkomsten en opvolgende opdrachten

Nazicht van de offertes en evaluatie

Organisatie van het onderhandelen

Voor volgend jaar plannen we twee sessies in het voorjaar en twee in het najaar:

PLANNING MASTERCLASS SEMINARIES 2026

10/3 bestek in de praktijk met aangepaste clausules HASSELT

12/3 bestek in de praktijk met aangepaste clausules GENT

BIJKOMENDE LOCATIE 19/3/26 VANDER VALK Rode Kruisplein 1 MECHELEN

26/5 raamovereenkomst praktijk met aangepaste gunning deelopdrachten GENT

28/5 raamovereenkomst praktijk met aangepaste gunning deelopdrachten HASSELT

BIJKOMENDE LOCATIE 04/6/26 VANDER VALK Rode Kruisplein 1 MECHELEN

22/9 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes GENT

24/9 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes HASSELT

BIJKOMENDE LOCATIE 1/10/26 VANDER VALK Rode Kruisplein 1 MECHELEN

24/11 Onderhandelen in de praktijk GENT

26/11 Onderhandelen in de praktijk HASSELT

BIJKOMENDE LOCATIE 3/12/26 VANDER VALK Rode Kruisplein 1 MECHELEN

BELGISCH STAATSBLAD.

STAATSBLAD 20/11 Omzendbrief nr 758 eindejaarstoelage voor de federale ambtenaren (zie rubriek INFO BOSA hierna) en onderstaande Omzendbrief van 17/11 nr. 759 Eindejaarstoelage 2025 (niet federale ambtenaren)

Teneinde de uitbetaling van de eindejaarstoelage 2025 te waarborgen, volgen hierna de volgende richtlijnen:

1° het variabel gedeelte: bedraagt, net als de voorgaande jaren, 2,5 % van de jaarlijkse brutobezoldiging die tot grondslag diende voor de berekening van de bezoldiging verschuldigd voor de maand oktober van het in aanmerking genomen jaar;

2° het forfaitair gedeelte: wordt bekomen door het forfaitair gedeelte 2024 te vermeerderen met een breuk, waarvan de afgevlakte gezondheidsindex van de maand oktober 2024 als noemer en de afgevlakte gezondheidsindex van de maand oktober 2025 als teller geldt.

Concreet betekent zulks: $470,2018 \times 132,85 / 130,13 = 480,03$ EUR.

Het forfaitair gedeelte van de eindejaarstoelage 2025 bedraagt dus 480,03 EUR.

Een bijdrage van de sector geneeskundige verzorging voor de vastbenoemde personeelsleden is verschuldigd op het bedrag van het vast gedeelte van de eindejaarstoelage dat hoger is dan het bedrag toegekend in 1990, dit is 39,6796 EUR.

Dit bedrag is het verschil tussen het bedrag toegekend in 2025 (zijnde 480,03 EUR) en het bedrag toegekend in 1990, geïndexeerd (zijnde 440,3504 EUR).

Deze inhouding bedraagt 3,55 % voor de werknemer en 5,25 % voor de werkgever.

Toe te passen bijdragen: - werknemer: $39,6796 \times 3,55\% = 1,4086$ EUR;

INFO BOSA uitleg **omzendbrief 758** eindejaarstoelage **federale ambtenaren**

De eindejaarstoelage wordt vanaf 2025 samen met de wedde november uitbetaald.

De bedragen die de basis vormen voor de berekening werden aangepast.

De eindejaarstoelage bestaat uit drie delen

1. Het vaste gedeelte bedraagt dit jaar **937,56€**.
2. Het eerste variabele gedeelte bedraagt 2,5 % van je jaarlijkse geïndexeerde brutobezoldiging
3. Het tweede variabele gedeelte bedraagt 7 % van je brutomaandwedde van de maand oktober met twee correcties:
 - het wordt opgetrokken tot **214,2461 €** (bruto geïndexeerd) als het resultaat van de berekening lager is dan dit bedrag
 - het wordt beperkt tot **428,4923€** (bruto geïndexeerd) als het resultaat van de berekening hoger is dan dit bedrag.

EUROPEES PUBLICATIEBLAD 21/11/25 C/2025/6233 MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
Richtsnoeren voor de toepassing van het EU-wetgevingskader inzake algemene productveiligheid
HIERNA TER INFO INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	2
1.1	Welke bedrijven zijn onderworpen aan verplichtingen uit hoofde van de verordening?	2
1.2	Wat is een veilig product?	4
2.	Wat is het toepassingsgebied van de verordening?	6
2.1.	Welke soorten producten en verkoopkanalen vallen onder de verordening?	6
2.2.	Link naar EU-harmonisatiewetgeving en andere EU-wetgeving	7
2.3.	Wat voor soort producten zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van de verordening?	8
3.	Mijn verantwoordelijkheden	8
3.1.	Marktdeelnemers	9
3.1.1.	Ik ben een fabrikant: wat zijn mijn verplichtingen uit hoofde van de verordening?	9
	Checklist voor de fabrikant	17
3.1.2.	Ik ben een gemachtigde: wat zijn mijn verplichtingen uit hoofde van de verordening?	18
	Checklist voor de gemachtigde	19
3.1.3.	Ik ben een importeur: wat zijn mijn verplichtingen uit hoofde van de verordening?	19
	Checklist voor de importeur	24
3.1.4.	Ik ben een distributeur: wat zijn mijn verplichtingen uit hoofde van de verordening?	25
	Checklist voor de distributeur	27
3.1.5.	Ik ben een fulfilmentdienstverlener: wat zijn mijn verplichtingen uit hoofde van de verordening? Checklist voor de fulfilmentdienstverlener	28
3.2.	Marktdeelnemer die ook de rol van verantwoordelijke vervult	28
	Checklist van de verantwoordelijke in de EU	30
3.3.	Aanbieders van onlinemarktplaatsen	31
	Checklist voor aanbieders van onlinemarktplaatsen	33
3.4.	Algemene verplichtingen en tools	34
3.4.1.	Consumenten informeren over terugroepingen in verband met de productveiligheid en veiligheidswaarschuwingen	34
3.4.2.	Wat voor soort remedies moet ik consumenten aanbieden als ik een terugroeping in verband met de productveiligheid start?	36
3.4.3.	Wat is de Safety Business Gateway?	38
3.4.4.	Substantiële wijziging	39
3.4.5.	Samenwerking met markttoezichtautoriteiten	39
4.	Waar vind ik aanvullende informatie?	39

HOF VAN JUSTITIE
VAN DE EUROPESE UNIE

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE ARREST VAN HET HOF (Derde kamer) 16 oktober 2025

„ Prejudiciële verwijzing – Overheidsopdrachten – Richtlijn 2014/24/EU – Artikel 72 – **Wijziging van een raamovereenkomst tijdens de uitvoering ervan** – Bedrag van de wijziging dat lager is dan de in artikel 72, lid 2, vastgestelde bedragen – Wijziging van het vergoedingsmodel – **Wezenlijke wijziging van de raamovereenkomst – Verandering van de algemene aard van een raamovereenkomst** ”

In zaak C-282/24, verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU,

1 Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EG (PB 2014, L 94, blz. 65, met rectificatie in PB 2015, L 184, blz. 31).

2 Dit verzoek betreft de vordering van deze mededingingsautoriteit om de politie een geldboete op te leggen op grond dat zij **raamovereenkomsten voor het afslepen van voertuigen zonder nieuwe aanbestedingsprocedure heeft gewijzigd.**

Toepasselijke bepalingen

3 De overwegingen 107 en 109 van richtlijn 2014/24 zijn als volgt verwoord:

„(107) Rekening houdend met de desbetreffende rechtspraak van het Hof [...] moet duidelijkheid worden verschaft over de vraag **onder welke voorwaarden wijzigingen** van een opdracht tijdens de uitvoering ervan een nieuwe aanbestedingsprocedure vereisen. **Een nieuwe procedure is vereist in geval van materiële wijzigingen van de aanvankelijke opdracht**, in het bijzonder van de reikwijdte en de inhoud van de wederzijdse rechten en verplichtingen, waaronder de verdeling van intellectuele-eigendomsrechten. Deze wijzigingen tonen aan dat de partijen de intentie hebben opnieuw te onderhandelen over de wezenlijke voorwaarden van de opdracht. Dat doet zich met name voor indien de **gewijzigde voorwaarden, hadden zij deel uitgemaakt van de aanvankelijke procedure, invloed zouden hebben gehad op het resultaat van de procedure.**

Wijzigingen van de opdracht die een geringe wijziging van de waarde van de opdracht tot gevolg hebben, moeten tot op zekere hoogte altijd mogelijk zijn zonder dat een nieuwe procedure nodig is. Hiertoe en met het oog op de rechtszekerheid moet deze richtlijn voorzien in de-minimisdrempels waaronder een nieuwe aanbestedingsprocedure niet nodig is. Wijzigingen van de opdracht boven die drempels moeten mogelijk zijn zonder dat een nieuwe aanbestedingsprocedure nodig is, mits zij voldoen aan de relevante voorwaarden die zijn vastgelegd in deze richtlijn.[...]

(109) Aanbestedende diensten kunnen worden geconfronteerd **met externe omstandigheden die zij niet konden voorzien** bij het plaatsen van de opdracht, met name wanneer de uitvoering van de opdracht zich over een langere termijn uitstrekt. In dat geval is enige flexibiliteit vereist om de opdracht zonder nieuwe aanbestedingsprocedure aan deze omstandigheden aan te passen. Het begrip onvoorzienbare omstandigheden betreft omstandigheden die niet konden worden voorzien **ondanks een normaal zorgvuldige voorbereiding** van de aanvankelijke gunning door de

aanbestedende dienst, rekening houdend met de beschikbare middelen, de aard en de kenmerken van het specifieke project, de goede praktijk op het betrokken gebied en het feit dat er een redelijke verhouding moet zijn tussen de voor de voorbereiding van de gunning uitgetrokken middelen en de verwachte waarde ervan. Dit is echter niet van toepassing in gevallen waarin een wijziging tot een verandering van de aard van de gehele aanbesteding leidt, bijvoorbeeld als werken, leveringen of diensten worden vervangen door iets anders of als het soort aanbesteding wezenlijk wordt veranderd, aangezien dan kan worden aangenomen dat het resultaat is beïnvloed.”

4 Artikel 72 van deze richtlijn luidt:

„1. Opdrachten en raamovereenkomsten kunnen in overeenstemming met deze richtlijn zonder nieuwe aanbestedingsprocedure worden gewijzigd in de volgende gevallen:

a) wanneer de wijzigingen, ongeacht de geldelijke waarde ervan, in de oorspronkelijke aanbestedingsstukken zijn aangebracht in **duidelijke, nauwkeurige en ondubbelzinnige herzieningsclausules**, waaronder eventueel prijsherzieningsclausules of opties. Deze clausules omschrijven de omvang en de aard van mogelijke wijzigingen of opties alsmede de voorwaarden waaronder deze kunnen worden gebruikt. Zij voorzien niet in wijzigingen of opties die de algemene aard van de opdracht of raamovereenkomst kunnen veranderen;

[...]c) indien aan elk van de volgende **voorwaarden** is voldaan:

i) de behoefte aan wijziging is het gevolg van **omstandigheden die een zorgvuldige aanbestedende dienst niet kon voorzien**;

ii) de wijziging brengt **geen verandering in de algemene aard** van de opdracht;

iii) **de prijsverhogingen zijn niet hoger dan 50 %** van de waarde van de oorspronkelijke opdracht of raamovereenkomst. Indien er verscheidene opeenvolgende wijzigingen worden doorgevoerd, geldt deze beperking voor de waarde van elke wijziging. Dergelijke opeenvolgende wijzigingen mogen niet worden gebruikt om deze richtlijn te omzeilen;

[...]e) indien de wijzigingen, ongeacht de waarde ervan, **niet wezenlijk** zijn in de zin van lid 4.

2. Voorts, en zonder dat onderzocht moet worden of de in lid 4, onder a) tot en met d), genoemde voorwaarden vervuld zijn, kunnen opdrachten ook zonder een nieuwe aanbestedingsprocedure in overeenstemming met deze richtlijn worden gewijzigd **indien het bedrag waarmee de wijziging gepaard gaat lager is dan elk van de volgende bedragen**:

i) **de in artikel 4 genoemde drempels, en**

ii) **10 % van de waarde van de aanvankelijke opdracht voor leveringen en diensten en minder dan 15 % van de waarde van de aanvankelijke opdracht voor werken.**

De wijziging mag de algemene aard van de opdracht of raamovereenkomst evenwel niet veranderen. Wanneer een aantal opeenvolgende wijzigingen plaatsvinden, wordt de waarde beoordeeld op basis van de netto-cumulatieve waarde van de opeenvolgende wijzigingen.

4. Een wijziging van een opdracht of een raamovereenkomst tijdens de looptijd wordt als wezenlijk beschouwd in de zin van lid 1, onder e), wanneer de opdracht of raamovereenkomst hierdoor materieel verschilt van de oorspronkelijke opdracht of raamovereenkomst. Onverminderd de leden 1 en 2 wordt een wijziging **geacht wezenlijk** te zijn wanneer aan één of meer van de volgende voorwaarden is voldaan:

a) de wijziging voorziet in voorwaarden die, als zij deel van de aanvankelijke procedure hadden uitgemaakt, de toelating van **andere dan de aanvankelijk geselecteerde gegadigden** en de gunning van de opdracht aan een andere inschrijver mogelijk zouden hebben gemaakt dan wel **bijkomende deelnemers** aan de aanbestedingsprocedure zouden hebben aangetrokken;

b) de wijziging **verandert het economische evenwicht** van de opdracht ten gunste van de opdrachtnemer op een wijze die niet is voorzien in de oorspronkelijke opdracht

c) de wijziging leidt tot een **aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied** van de opdracht

d) een nieuwe aannemer in de plaats is gekomen van de aannemer aan wie de aanbestedende dienst de opdracht aanvankelijk had gegund in andere dan de in lid 1, onder d), genoemde gevallen.

5. Voor andere wijzigingen dan de in de leden 1 en 2 genoemde wijzigingen die tijdens de looptijd van een overheidsopdracht of een raamovereenkomst dienen te worden aangebracht, is een nieuwe aanbestedingsprocedure overeenkomstig deze richtlijn nodig.”

Hoofdgeding en prejudiciële vraag

5 De politie heeft in 2020 een aanbesteding uitgeschreven voor het afslepen van voertuigen. In het kader van deze aanbesteding moesten de inschrijvingen worden beoordeeld op basis van de laagste aangeboden prijs. De inschrijvers werd gevraagd een vaste prijs op te geven voor diensten waarbij het ophaalpunt van het te slepen voertuig zich bevond binnen een straal van 10 km rond de plaats waar het voertuig naartoe moest worden teruggebracht, en een toeslag per kilometer voor het resterende deel van het traject voor transporten buiten deze straal. De stukken gaven aan dat de prijzen gedurende de gehele looptijd van de opdracht niet gewijzigd mochten worden.

6 Die aanbesteding is begin 2021 afgerond met het sluiten van twee raamovereenkomsten,

7 De politie is in de loop van 2021 met de twee betrokken inschrijvers overeengekomen om de vergoedingsvoorwaarden in die twee raamovereenkomsten te wijzigen met als doel tot een evenwichtige verdeling van de kosten over de verschillende politiezones te komen, zonder de totale contractwaarde van deze raamovereenkomsten te verhogen. Ten eerste is de straal waarbinnen een vaste prijs voor de afsleepdiensten wordt toegepast vergroot van 10 tot 50 km. Ten tweede zijn de aanvankelijk overeengekomen prijzen gewijzigd... De politie was tot de conclusie gekomen dat de toepassing van dit nieuwe vergoedingsmodel tot een marginale daling van de totale vergoeding van Lidköpings Biltjänst Hyr had geleid in vergelijking met de vergoeding die aanvankelijk in het vergoedingsmodel was voorzien.

11 De verwijzende rechter stelt vast dat de waarde van de wijzigingen in die raamovereenkomst volgens de berekening van de politie lager is dan de in artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 bedoelde bedragen. Derhalve moet worden nagegaan of deze wijzigingen de algemene aard van die raamovereenkomst hebben kunnen veranderen.

12 Volgens de verwijzende rechter is het begrip „wezenlijke wijziging” van een opdracht weliswaar al verduidelijkt in de rechtspraak van het Hof, maar heeft het Hof nog niet de in dat artikel 72, lid 2, neergelegde regeling voor wijzigingen met een geringe waarde – die niet haar oorsprong vindt in die rechtspraak – onderzocht en zich met name niet uitgesproken over het begrip „verandering in de algemene aard” van de opdracht.

13 In deze omstandigheden heeft de Högsta förvaltningsdomstol de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Kan een wijziging van het vergoedingsmodel in een raamovereenkomst die aanvankelijk is gegund op basis van het gunningscriterium van de laagste aangeboden prijs, waarbij het evenwicht tussen de vaste en de variabele prijzen wordt gewijzigd en de prijsniveaus zodanig worden aangepast dat de totale waarde van de opdracht niet meer dan marginaal verandert, meebrengen dat de algemene aard van de raamovereenkomst kan worden geacht te zijn veranderd in de zin van artikel 72, lid 2, van [richtlijn 2014/24]?”

Beantwoording van de prejudiciële vraag

14 Met zijn vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat de wijziging van de vergoedingsmethode die is opgenomen in een op basis van het criterium van de laagste prijs gegunde raamovereenkomst, die het relatieve gewicht tussen de vaste en de variabele prijzen verandert en tegelijkertijd het prijsniveau zodanig aanpast dat de totale waarde van deze raamovereenkomst niet meer dan marginaal wordt gewijzigd, als verandering in de algemene aard van die raamovereenkomst in de zin van die bepaling moet worden beschouwd.

15 Artikel 72, lid 5, van richtlijn 2014/24 bepaalt dat een nieuwe aanbestedingsprocedure nodig is voor andere wijzigingen dan de in artikel 72, leden 1 en 2, van die richtlijn genoemde wijzigingen die tijdens de looptijd van een raamovereenkomst dienen te worden aangebracht.

16 Artikel 72, lid 1, van richtlijn 2014/24 somt vijf gevallen op waarin raamovereenkomsten zonder nieuwe aanbestedingsprocedure kunnen worden gewijzigd. Met name artikel 72, lid 1, onder e), van deze richtlijn staat een dergelijke wijziging toe indien deze, ongeacht de waarde ervan, niet wezenlijk is in de zin van artikel 72, lid 4, van die richtlijn.

17 Artikel 72, lid 2, van dezelfde richtlijn bepaalt dat, zonder dat onderzocht moet worden of de in artikel 72, lid 4, onder a) tot en met d), van die richtlijn genoemde voorwaarden vervuld zijn, raamovereenkomsten ook zonder een nieuwe aanbestedingsprocedure in overeenstemming met die richtlijn kunnen worden gewijzigd indien het bedrag waarmee de wijziging gepaard gaat lager is dan elk van de in dat artikel 72, lid 2, onder i) en ii), gedefinieerde bedragen. Dat artikel 72, lid 2, tweede alinea, preciseert evenwel dat een dergelijke wijziging de algemene aard van de betrokken raamovereenkomst niet mag veranderen.

18 Om de draagwijdte van het begrip „verandering in de algemene aard van een raamovereenkomst” in de zin van artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 te bepalen, moet volgens vaste rechtspraak van het Hof bij de uitlegging van deze bepaling niet alleen rekening worden gehouden met de bewoordingen van die bepaling, maar ook met de context ervan en met de doelstellingen van de regeling waarvan zij deel uitmaakt (zie arresten van 17 november 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punt 12, en 1 augustus 2025, Tradeinn Retail Services, C-76/24, EU:C:2025:593, punt 25).

19 Wat in de eerste plaats de bewoordingen van artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 betreft, moet worden benadrukt dat in deze bepaling **geen definitie van het begrip „verandering in de algemene aard van een raamovereenkomst” is opgenomen.**

20 Aangezien geen enkele andere bepaling van deze richtlijn een dergelijke definitie bevat, moeten de betekenis en de draagwijdte van deze uitdrukking dus worden **bepaald in overeenstemming met de in de omgangstaal gebruikelijke betekenis ervan** (zie in die zin arresten van 16 juli 2020, AFMB e.a., C-610/18, EU:C:2020:565, punt 52, en 19 juni 2025, CeramTec, C-17/24, EU:C:2025:455, punt 53).

21 De term „algemene aard”, in zijn gebruikelijke betekenis, lijkt erop te wijzen dat de Uniewetgever uitsluitend wijzigingen van raamovereenkomsten voor ogen had die zodanig ingrijpend zijn dat zij de opdracht of de raamovereenkomst in haar geheel transformeren.

22 Bovendien verduidelijkt artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 dat deze bepaling van toepassing is „zonder dat onderzocht moet worden of de in lid 4, onder a) tot en met d), genoemde voorwaarden vervuld zijn”.

23 In dit verband zij opgemerkt dat een wijziging die aan een van deze voorwaarden voldoet, overeenkomstig artikel 72, lid 4, van deze richtlijn als wezenlijk moet worden beschouwd. De toevoeging van de in het vorige punt bedoelde verduidelijking in artikel 72, lid 2, van die richtlijn geeft dan ook aan dat de Uniewetgever van mening was dat de vraag of een wijziging van een raamovereenkomst al dan niet wezenlijk is, niet doorslaggevend is om te bepalen of die wijziging de „algemene aard” van deze raamovereenkomst verandert in de zin van de tweede alinea van laatstgenoemde bepaling.

24 Aangezien artikel 72, lid 4, onder a), van richtlijn 2014/24 specifiek is gericht op wijzigingen die voorwaarden invoeren die, als zij deel van de aanvankelijke aanbestedingsprocedure hadden uitgemaakt, de toelating van andere dan de aanvankelijk geselecteerde gegadigden en de gunning van de opdracht aan een andere inschrijver mogelijk zouden hebben gemaakt dan wel bijkomende deelnemers aan de aanbestedingsprocedure zouden hebben aangetrokken, kan meer bepaald de omstandigheid dat een wijziging dergelijke voorwaarden invoert in een raamovereenkomst er logischerwijs, op zich, niet aan in de weg staan dat die wijziging wordt doorgevoerd op basis van artikel 72, lid 2, van de richtlijn.

25 Wat in de tweede plaats de context van artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 betreft, zij opgemerkt dat uit artikel 72, lid 5, van deze richtlijn voortvloeit dat dit artikel 72, lid 2, een uitzondering vormt op het beginsel dat een raamovereenkomst niet kan worden gewijzigd zonder een nieuwe aanbestedingsprocedure te volgen, zodat de in artikel 72, lid 2, neergelegde mogelijkheid tot wijziging strikt moet worden uitgelegd [zie naar analogie arresten van 4 juni 2009, Commissie/Griekenland, C-250/07, EU:C:2009:338, punt 35, en 28 oktober 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Uitlevering en ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, punt 120].

26 Niettemin staat, ten eerste, in overweging 107, eerste alinea, van richtlijn 2014/24 te lezen dat een nieuwe aanbestedingsprocedure is vereist in geval van **materiële wijzigingen van de aanvankelijke opdracht**, met name indien de betrokken wijzigingen voorzien in voorwaarden die, hadden zij deel uitgemaakt van de aanvankelijke procedure, **invloed zouden hebben gehad op het resultaat van de procedure**.

27 De Uniewetgever heeft daarmee impliciet gerefereerd aan een oplossing die is aanvaard door de rechtspraak van het Hof voor situaties die dateren van vóór de toepassing van richtlijn 2014/24, waaruit naar voren kwam dat de aanbestedende dienst in de bepalingen van een opdracht geen wijzigingen mocht aanbrengen die ertoe zouden leiden dat deze bepalingen kenmerken vertoonden die wezenlijk verschilden van de bepalingen van de oorspronkelijke opdracht en dat dit met name het geval zou zijn wanneer de voorgenomen wijzigingen de gunning van de opdracht ter discussie konden stellen, in die zin dat in het geval deze bepalingen waren opgenomen in de documenten die de oorspronkelijke aanbestedingsprocedure regelden, een andere offerte zou zijn gekozen of andere inschrijvers hadden kunnen worden toegelaten (zie in die zin arresten van 19 juni 2008, pressetext Nachrichtenagentur, C-454/06, EU:C:2008:351, punten 34 en 35, en 7 september 2016, Finn Frogne, C-549/14, EU:C:2016:634, punt 28).

28 Hoewel uit de eerste alinea van overweging 107 van richtlijn 2014/24 duidelijk blijkt dat de Uniewetgever rekening heeft willen houden met de rechtspraak van het Hof, valt daaruit evenwel niet af te leiden dat hij deze rechtspraak systematisch heeft willen codificeren.

29 De tweede alinea van deze overweging nuanceert echter de eerste alinea ervan, die is weergegeven in punt 26 van het onderhavige arrest, door te verduidelijken dat „[w]ijzigingen van de opdracht die **een geringe wijziging van de waarde** van de opdracht tot gevolg hebben, [...] tot op zekere hoogte altijd mogelijk [moet] zijn zonder dat een nieuwe aanbestedingsprocedure nodig is”.

30 Daarmee heeft de Uniewetgever uitdrukking gegeven aan zijn wil om een ruime mogelijkheid te bieden voor het, op vereenvoudigde wijze, doorvoeren van wijzigingen waarvoor normaliter een dergelijke nieuwe procedure nodig zou zijn, op voorwaarde dat deze wijzigingen onder bepaalde waardedrempels blijven, zelfs al vloeide een dergelijke mogelijkheid niet voort uit de rechtspraak van het Hof met betrekking tot situaties die dateren van vóór de toepassing van richtlijn 2014/24.

31 Ten tweede noemt overweging 109 van deze richtlijn – die betrekking heeft op de in artikel 72, lid 1, onder c), van die richtlijn bedoelde wijzigingen waarvoor de voorwaarde geldt dat **de algemene aard van de betrokken opdracht of raamovereenkomst niet mag veranderen** – als voorbeeld voor de gevallen waarin wijzigingen „tot een verandering van de aard van de gehele aanbesteding [leiden]”, de vervanging van de werken, leveringen of diensten waarop de opdracht betrekking heeft door iets anders, alsmede de wezenlijke verandering van het betrokken soort aanbesteding.

32 In dit verband zij erop gewezen dat hoewel de door de Uniewetgever aangehaalde voorbeelden niet uitputtend zijn, zij uitsluitend betrekking hebben op wijzigingen die de betrokken opdracht veranderen en waarvan de draagwijdte dus verder gaat dan die van de wezenlijke wijzigingen als bedoeld in artikel 72, lid 4, van richtlijn 2014/24.

33 Bovendien worden deze voorbeelden in overweging 109 van deze richtlijn weliswaar genoemd als gevallen waarin kan worden aangenomen dat de betrokken wijziging de uitkomst van de betrokken opdracht zou kunnen beïnvloeden, maar daaruit kan niet worden afgeleid dat elke wijziging met een dergelijk gevolg moet worden geacht een algemene wijziging van de aard van die opdracht met zich mee te brengen.

34 Ten derde blijkt uit de vergelijking van de leden 1, 2 en 4 van artikel 72 van richtlijn 2014/24 dat de Uniewetgever ervoor heeft gekozen om verschillende uitdrukkingen te gebruiken om te verwijzen naar, enerzijds, de wijzigingen die de algemene aard van een raamovereenkomst veranderen en, anderzijds, de wezenlijke wijzigingen van die raamovereenkomst.

35 Overigens zou, gezien de structuur van artikel 72 van richtlijn 2014/24, een **uitlegging van deze bepaling die de begrippen „wezenlijke wijzigingen” en „wijzigingen die de algemene aard van een opdracht of raamovereenkomst veranderen” met elkaar gelijkstelt** elk nuttig effect aan artikel 72, lid 1, onder a) en c), en lid 2, van deze richtlijn ontnemen.

36 Ten eerste blijkt namelijk uit artikel 72, lid 1, onder e), van richtlijn 2014/24 dat elke niet-wezenlijke wijziging, ongeacht de waarde ervan, kan worden aangebracht zonder dat een nieuwe aanbestedingsprocedure hoeft te worden gevolgd. Ten tweede volgt uit de bewoordingen van artikel 72, lid 1, onder a) en c), en lid 2, van deze richtlijn dat die bepalingen niet van toepassing zijn op wijzigingen die de algemene aard van de betrokken opdracht of raamovereenkomst veranderen. Mocht dat laatste vereiste aldus worden uitgelegd dat het inhoudt dat de toepassing van deze bepalingen slechts toestaat om niet-wezenlijke wijzigingen vast te stellen, dan zouden deze bepalingen derhalve uitsluitend wijzigingen van opdrachten toestaan die hoe dan ook krachtens artikel 72, lid 1, onder e), van die richtlijn zouden kunnen worden aangebracht.

37 Een dergelijke uitlegging zou des te minder coherent zijn met de structuur van artikel 72 van de richtlijn, aangezien lid 1, onder a) en c), en lid 2 van dat artikel 72 elk specifieke voorwaarden opsommen naast de voorwaarde dat de algemene aard van de betrokken opdracht of raamovereenkomst niet verandert, welke voorwaarden geen enkel nut zouden hebben indien deze uitlegging werd gevolgd.

38 Wat in de derde plaats de doelstellingen van richtlijn 2014/24 betreft, volgt uit de rechtspraak van het Hof dat artikel 72 van deze richtlijn, door de voorwaarden vast te stellen waaronder lopende opdrachten of raamovereenkomsten kunnen worden gewijzigd, beoogt de eerbiediging van de beginselen van gelijke behandeling en transparantie te verzekeren en tegelijkertijd een zekere soepelheid in te voeren bij de toepassing van de regels betreffende opdrachten en raamovereenkomsten, zodat de aanbestedende diensten pragmatisch kunnen reageren op situaties waarmee zij bij de uitvoering van opdrachten en raamovereenkomsten worden geconfronteerd (zie in die zin arresten van 3 februari 2022, Advania Sverige en Kammarkollegiet, C-461/20, EU:C:2022:72, punten 32 en 37, en 7/12/2023, Obshtina Razgrad, C-441/22 en C-443/22, EU:C:2023:970, punt 61).

39 Uit het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het gunnen van overheidsopdrachten van 20 december 2011 [COM(2011) 896 definitief], dat tot de vaststelling van richtlijn 2014/24 heeft geleid, blijkt overigens dat met de vaststelling van de regels die thans zijn opgenomen in artikel 72 van deze richtlijn onder meer werd beoogd „**een pragmatische oplossing [te leveren]** voor het aanpakken van onvoorziene omstandigheden die een aanpassing van een overheidsopdracht gedurende de looptijd ervan vergen”.

40 Zoals de advocaat-generaal in punt 28 van zijn conclusie heeft opgemerkt, worden de in artikel 72, lid 1, onder a) en c), en lid 2, van richtlijn 2014/24 genoemde gevallen gekenmerkt door het feit dat zij betrekking hebben op bijzondere gevallen waarin de voorgenomen wijziging in mindere mate van invloed kan zijn op de eerbiediging van de beginselen van gelijke behandeling en transparantie, zodat op deze gevallen een flexibelere regeling kan worden toegepast.

41 Uit deze overwegingen volgt dat **het begrip „verandering van de algemene aard van een raamovereenkomst” verschilt van het begrip „wezenlijke wijziging”** van de raamovereenkomst en dat **het eerste begrip** enkel ziet op de grootste wezenlijke wijzigingen, die een **fundamentele verandering van het voorwerp** van de raamovereenkomst of van het betrokken type raamovereenkomst of zelfs een **fundamentele aantasting van het evenwicht** van die raamovereenkomst tot gevolg hebben, zodat zij geacht worden zodanig ingrijpend te zijn **dat zij de raamovereenkomst in haar geheel transformeren**.

42 Hieruit volgt dat de enkele omstandigheid dat een wijziging de uitkomst van de oorspronkelijke procedure voor het gunnen van de betrokken raamovereenkomst had kunnen beïnvloeden, indien zij was opgenomen in de documenten die deze procedure regelden – welke omstandigheid overeenkomt met de voorwaarde van artikel 72, lid 4, onder a), van richtlijn 2014/24 –, als zodanig niet volstaat om vast te stellen dat deze wijziging de algemene aard van die overeenkomst verandert.

43 Wat meer in het bijzonder de wijziging van de in een raamovereenkomst vastgestelde vergoedingsmethode betreft, moet worden benadrukt dat artikel 72, lid 1, onder a) en c), van richtlijn 2014/24 uitdrukkelijk in de mogelijkheid voorziet om de prijs van een opdracht of raamovereenkomst te wijzigen, mits deze wijziging geen verandering brengt in de algemene aard van de betrokken opdracht of raamovereenkomst.

- 44 Aangezien deze bepalingen uitdrukkelijk prijswijzigingen uitsluiten die leiden tot een verandering van de algemene aard van de betrokken opdracht of raamovereenkomst, zou de opvatting dat een beperkte wijziging van de prijs van een opdracht of raamovereenkomst in alle omstandigheden een dergelijke wijziging vormt, derhalve elk effect aan de door de Uniewetgever uitdrukkelijk in die bepalingen neergelegde mechanismen voor de prijsaanpassing ontnemen.
- 45 Bovendien verwijst artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 weliswaar niet uitdrukkelijk naar de mogelijkheid om de prijs van een opdracht of raamovereenkomst te wijzigen, maar staat deze bepaling alleen wijzigingen van een beperkte waarde toe, waardoor de gevolgen van de prijswijziging voor het evenwicht van de betrokken raamovereenkomst kunnen worden beperkt.
- 46 Een wijziging van de in een raamovereenkomst vastgestelde vergoedingsmethode die de totale waarde van deze raamovereenkomst marginaal verandert, kan hoe dan ook geen fundamentele wijziging van het voorwerp van die raamovereenkomst of, in beginsel, van het betrokken type raamovereenkomst tot gevolg hebben.
- 47 Daarentegen kan niet volledig worden uitgesloten dat een wijziging van de vergoedingsmethode die de totale waarde van deze raamovereenkomst marginaal verandert, zoals een drastische wijziging van het evenwicht tussen de vaste en de variabele prijzen, in uitzonderlijke omstandigheden kan leiden tot een fundamentele aantasting van het evenwicht van die raamovereenkomst en dus tot een verandering van de algemene aard van die raamovereenkomst.
- 48 Dit zal het geval zijn wanneer de herziening van de in de betrokken raamovereenkomst vastgestelde vergoedingsmethode tot een volledige wijziging van de structuur van de raamovereenkomst leidt, waardoor de inschrijver of inschrijvers van die raamovereenkomst in een situatie komen te verkeren die duidelijk gunstiger is dan die welke zou zijn voortgevloeid uit de toepassing van de oorspronkelijk overeengekomen vergoedingsmethode, wat de verwijzende rechter in het hoofdgeding zal moeten nagaan, rekening houdend met alle relevante omstandigheden.
- 49 Gelet op het voorgaande dient op de gestelde vraag te worden geantwoord dat artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24 aldus moet worden uitgelegd dat de wijziging van de vergoedingsmethode die is opgenomen in een op basis van het criterium van de laagste prijs gegunde raamovereenkomst, die het relatieve gewicht tussen de vaste en de variabele prijzen verandert en tegelijkertijd het prijsniveau zodanig aanpast dat de totale waarde van deze raamovereenkomst niet meer dan marginaal wordt gewijzigd, **niet als verandering in de algemene aard van die raamovereenkomst in de zin van die bepaling moet worden beschouwd, tenzij de wijziging van de vergoedingsmethode van die raamovereenkomst tot een fundamentele aantasting van dat evenwicht leidt.**

Het Hof (Derde kamer) verklaart voor recht:

Artikel 72, lid 2, van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EG moet aldus worden uitgelegd dat de wijziging van de vergoedingsmethode die is opgenomen in een op basis van het criterium van de laagste prijs gegunde raamovereenkomst, die het relatieve gewicht tussen de vaste en de variabele prijzen verandert en tegelijkertijd het prijsniveau zodanig aanpast dat de totale waarde van deze raamovereenkomst niet meer dan marginaal wordt gewijzigd, niet als verandering in de algemene aard van die raamovereenkomst in de zin van die bepaling moet worden beschouwd, tenzij de wijziging van de vergoedingsmethode van die raamovereenkomst tot een fundamentele aantasting van dat evenwicht leidt.

COMMENTAAR

De in dit arrest besproken toelaatbare en ontoelaatbare wijzigingen van de raamovereenkomst tijdens de uitvoering van de opdracht kennen in de Belgische regelgeving in de nieuwe art.38 e.v. ingevoerd door het KB van 22 juni 2017 in het KB Uitvoering van 13 januari 2013.

De gewijzigde artikelen werden uitvoerig besproken in het derde hoofdstuk van onze Masterclass van maart 2025 p.107 tot p.150.

Als richtsnoer in de beoordeling hebben we volgende bedenkingen gesuggereerd:

a)als de overheidsopdracht zou zijn geplaatst inclusief de voorgenomen wijziging, er geen bijkomende inschrijvers een offerte zouden hebben ingediend en ook de rangschikking ongewijzigd zou zijn gebleven;

b)het economisch evenwicht van de overheidsopdracht niet is verschoven ten gunste van de opdrachtnemer op een wijze die niet was voorzien in de oorspronkelijke overheidsopdracht; de wijziging niet leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de overheidsopdracht;

c)er geen nieuwe opdrachtnemer in de plaats is gekomen van de oorspronkelijke opdrachtnemer, waarbij de voorwaarden zoals besproken onder punt 13.5.3.4. niet vervuld zijn.

Als één (of meerdere) van bovenvermelde voorwaarden niet vervuld is, is er sprake van een wezenlijke wijziging die het voorwerp van een nieuwe overheidsopdracht moet uitmaken.

(Masterclass 2025 p.132)

Voor de omzetting in de praktijk hernemen we het besluit van p.149 (Prof. Rudi CLAEYS Overheidsopdrachten in uitvoering Boekdeel 1 Hfdst.3 p.149 Masterclass 2025)

Kwalificatie en volgorde VAN DE VOORGENOMEN WIJZIGING

(1) maak in eerste instantie gebruik van een contractueel voorziene wijzigingsclausule. Deze clausule heeft al het voorwerp van mededinging uitgemaakt.

(2) maak vervolgens gebruik van de hypothesen inzake de aanvullende opdracht, de onvoorziene omstandigheden of de mogelijkheid tot vervanging van de opdrachtnemer

(3) maak pas in derde instantie gebruik van de zogenaamde "de minimis"-regel. Indien van een aanvullende opdracht of onvoorziene omstandigheden gebruik kan worden gemaakt verdienen deze de voorkeur

(4) in laatste instantie kan worden teruggevallen op de niet-wezenlijke wijziging

ARREST 2 december 2025 in zaak C-492/23 Bescherming van gegevens:

de exploitant van een onlinemarktplaats is verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens in advertenties die op zijn platform worden gepubliceerd

In dit verband moet hij met name vóór de publicatie van een advertentie controleren of daar gevoelige gegevens in staan en of de adverteerder ook echt de persoon is wiens gegevens in die advertentie zijn opgenomen dan wel over de uitdrukkelijke toestemming van die persoon beschikt

Het Unierecht verplicht de exploitant van een onlinemarktplaats om de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de persoonsgegevens in de advertenties die op zijn platform worden gepubliceerd, in overeenstemming met de AVG 1. Hij moet met name passende technische en organisatorische maatregelen nemen om vóór de publicatie van een advertentie te achterhalen of deze gevoelige gegevens bevat en zich ervan vergewissen dat de adverteerder inderdaad de persoon is wiens gegevens in de advertentie zijn opgenomen. Indien dit niet het geval is, moet de exploitant de publicatie van de advertentie weigeren, tenzij de adverteerder kan aantonen dat die publicatie met uitdrukkelijke toestemming van die persoon is gebeurd dan wel onder een van de andere in de AVG genoemde uitzonderingen 2 valt. Bovendien moet de exploitant maatregelen nemen om te voorkomen dat dergelijke advertenties, wanneer zij op zijn platform worden gepubliceerd, worden gekopieerd en illegaal op andere websites worden gepubliceerd. Hij kan zich bovendien niet aan deze verplichtingen onttrekken door zich te beroepen op richtlijn 2000/31/EG 3, die met name artikelen 4 bevat betreffende situaties waarin aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij niet aansprakelijk kunnen worden gesteld.

Russmedia Digital, een vennootschap naar Roemeens recht, is eigenaar van de website www.publi24.ro, een onlinemarktplaats waarop kosteloos of tegen vergoeding advertenties kunnen worden gepubliceerd. Deze advertenties hebben met name betrekking op de verkoop van goederen of het verlenen van diensten in Roemenië. Op 1 augustus 2018 plaatste een onbekende persoon op deze website een bericht waarin werd beweerd dat een bepaalde vrouw seksuele diensten aanbood. Dit bericht bevatte foto's van haar, die zonder haar toestemming waren gebruikt, en haar telefoonnummer. De vrouw vond de advertentie misleidend en schadelijk en verzocht de eigenaar van de website om die te verwijderen. Binnen een uur na dit verzoek heeft Russmedia Digital de advertentie verwijderd. De advertentie in kwestie was echter al verschenen op andere websites, waar ze nog steeds toegankelijk was.

Omdat zij van mening was dat de advertentie inbreuk maakte op haar portretrecht, haar recht op eer en goede naam en haar recht op privéleven en indruiste tegen de regels met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, heeft de vrouw de zaak aanhangig gemaakt bij de Roemeense rechter. De rechter van eerste aanleg van Cluj-Napoca heeft haar in het gelijk gesteld en Russmedia Digital veroordeeld tot betaling van 7 000 EUR voor morele schade. In hoger beroep sprak de gespecialiseerde rechter van Cluj die onderneming echter vrij, op grond dat zij slechts een hostingprovider is die niet verantwoordelijk is voor de inhoud die door haar gebruikers wordt gepubliceerd.

Het slachtoffer heeft vervolgens hogere voorziening ingesteld bij het hof van beroep van Cluj. Die rechter besloot de zaak voor te leggen aan het Hof om duidelijkheid te verkrijgen over de uitlegging van het Unierecht, met name over de verplichtingen krachtens de AVG voor de exploitant van een onlinemarktplaats en over de vraag of deze zich aan die

verplichtingen kan onttrekken op grond van de in richtlijn 2000/31 bedoelde vrijstelling van aansprakelijkheid voor aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij 5.

In zijn arrest van vandaag oordeelt het Hof dat de exploitant van een onlinemarktplaats, zoals Russmedia Digital, **verantwoordelijk is in de zin van de AVG 6 voor de verwerking van persoonsgegevens in de advertenties die op zijn onlinemarktplaats worden gepubliceerd.**

Zelfs indien de advertentie door een gebruiker wordt geplaatst, wordt deze advertentie immers alleen dankzij de onlinemarktplaats op internet gepubliceerd en daarmee toegankelijk gemaakt voor internetgebruikers.

Bijgevolg **moet** de exploitant van een onlinemarktplaats **vóór de publicatie van deze advertenties** door middel van passende technische en organisatorische maatregelen **nagaan welke advertenties gevoelige gegevens bevatten** zoals in deze zaak aan de orde zijn, en **verifiëren of de gebruiker die een dergelijke advertentie wil plaatsen ook de persoon is wiens gevoelige gegevens daarin zijn opgenomen.**

Indien dit niet het geval is, moet hij **nagaan of de persoon** wiens gegevens worden gepubliceerd **uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de publicatie.** Bij gebrek aan toestemming moet de exploitant van een onlinemarktplaats **de publicatie** van de betreffende advertentie **weigeren**, tenzij deze onder een van de andere in de AVG genoemde uitzonderingen valt. Bovendien moet de exploitant van een onlinemarktplaats zich inspannen om te voorkomen dat advertenties met gevoelige gegevens die op zijn website worden gepubliceerd, worden gekopieerd en illegaal op andere websites terechtkomen. Daartoe moet hij passende technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen nemen.

Tot slot preciseert het Hof dat de exploitant van een onlinemarktplaats zich niet aan deze verplichtingen krachtens de AVG kan onttrekken door zich te beroepen op de vrijstelling van aansprakelijkheid waarin richtlijn 2000/31 voorziet.

Bibliografie

1 Verordening (EU) w2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

2 Zie artikel 9 AVG dat voorziet in een speciale beschermingsregeling voor gevoelige gegevens, waaronder die met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. Volgens dat artikel is de verwerking van dergelijke gegevens in beginsel verboden tenzij het onder een van de in dat artikel genoemde uitzonderingen valt.

Raad
vanState

REGELMATIGHEIDSNAZICHT EN VERBETERINGEN

RvS XIVe KAMER ARREST nr. 264.747 van 4 november 2025 in de zaak A. 241.671/XIV-39.514

Artikel 34, §§ 1 en 2, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 luiden:

“§ 1. **De aanbestedende overheid verbetert** de offertes in functie van de door haar of een inschrijver vastgestelde **rekenfouten en zuiver materiële fouten** in de opdrachtdocumenten.

§ 2. De aanbestedende overheid verbetert de rekenfouten en zuiver materiële fouten in de offertes, **zonder aansprakelijk te zijn voor de niet ontdekte fouten**.

Ten einde de rekenfouten en de zuiver materiële fouten die door haar vastgesteld worden in de offertes te verbeteren, gaat de aanbestedende overheid de werkelijke bedoeling na van de inschrijver via een globale analyse van de offerte en door deze te vergelijken met de andere offertes en met de marktprijzen. Indien deze bedoeling, na analyse van de offerte, niet voldoende duidelijk is, kan de aanbestedende overheid de inschrijver, binnen een door haar gestelde termijn, uitnodigen om de inhoud van zijn offerte te verduidelijken zonder haar te wijzigen en te vervolledigen en dit zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om te onderhandelen indien de procedure zulks toelaat.

Als er in dit laatste geval geen toelichting gegeven is of de toelichting niet aanvaardbaar is voor de aanbestedende overheid, verbetert ze de fouten naar eigen bevindingen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan de aanbestedende overheid hetzij beslissen dat de opgegeven eenheidsprijzen van toepassing zijn, hetzij de offerte als onregelmatig weren.”

Artikel 79 van hetzelfde besluit luidt:

“§ 1. Indien bij de opdrachtdocumenten een samenvattende opmeting of inventaris is gevoegd, vult de inschrijver deze in en maakt hij de nodige berekeningen.

§ 2. **De inschrijver** voert, rekening houdende met de opdrachtdocumenten, zijn beroepskennis of persoonlijke vaststellingen, verbeteringen door voor:

1° de fouten die hij ontdekt in de forfaitaire hoeveelheden;

2° de fouten die hij ontdekt in de vermoedelijke hoeveelheden waarvoor de opdrachtdocumenten een dergelijke verbetering toelaten en op voorwaarde dat de voorgestelde verbetering minstens tien percent in meer of in min van de hoeveelheid van de post in kwestie bedraagt;

3° de leemten in de samenvattende opmeting of inventaris.

Hij voegt bij zijn offerte een **nota ter verantwoording van deze verbeteringen.**"

Het verslag aan de Koning bij artikel 79 van dit besluit (BS 9 mei 2017) bevat in verband met de nota ter verantwoording van deze verbeteringen de volgende toelichting:

"De rechtvaardigende nota waarvan sprake in het tweede lid moet de aanbestedende overheid toelaten de pertinentie van de door de inschrijver aangebrachte verbeteringen te beoordelen. Aldus **kan zij deze ofwel aanvaarden, ofwel rechtzetten of zelfs weigeren.** Het past te melden dat de niet-eerbiediging van de verplichting tot het verstrekken van een rechtvaardigende nota, niet van substantiële aard is. Bij gebrek aan een dergelijke nota kan de aanbestedende overheid aan de inschrijver vragen zijn verbeteringen te rechtvaardigen of in geval van een onvoldoende uitleg, weigeren een verbetering in aanmerking te nemen die zij niet kan natrekken."

Punt 3.3.6.1 'Prijsvaststelling en samenvattende opmeting' van het bestek bevat woordelijk dezelfde bepaling als artikel 79, § 2, van het koninklijk besluit van 18 april 2017.

Artikel 86, § 1, van hetzelfde besluit luidt:

"§ 1. Wanneer een inschrijver, overeenkomstig de artikelen 34 en 79, § 2, de hoeveelheid van één of meer posten van de samenvattende opmeting of inventaris heeft verbeterd, ziet de aanbestedende overheid die wijzigingen na, verbetert ze zo nodig volgens eigen berekeningen en wijzigt desgevallend de opmetingen of inventarissen gevoegd bij de offertes."

18. Uit wat voorafgaat, volgt dat de verzoekende partij niet aantoont dat de verwerende partij, door aldus in het gunningsverslag, waarvan de motivering in de bestreden beslissing geheel wordt onderschreven, de offerte van de verzoekende partij als substantieel onregelmatig te beschouwen, de aangehaalde bepalingen en beginselen heeft geschonden.

19. Het tweede onderdeel van het eerste middel is niet gegrond.

CONCLUSIES OMTRENT DE VERBETERINGEN VAN DEVINVENTARIS

- a) Bij het regelmatigheidsonderzoek verbetert de aanbesteder de rekenfouten en materiële vergissingen, zonder aansprakelijk te zijn voor de niet ontdekte
- b) De inschrijver kan de fouten betreffende de forfaitaire en vermoedelijke hoeveelheden en de leemten in de inventaris aanpassen met toevoeging van een rechtvaardigingsnota (bij onstentenis kan de aanbesteder deze opvragen)
- c) De aanbesteder kan deze ofwel aanvaarden, ofwel rechtzetten of zelfs weigeren
- d) Op basis van de hiervoor gemotiveerde beslissing kan de aanbesteder ook de andere offertes aanpassen

Beoordeling van het tweede deel

24. Een inschrijver wiens offerte onregelmatig is verklaard, zoals te dezen de offerte van de verzoekende partij, **heeft in beginsel geen belang om de gunning van een overheidsopdracht aan een concurrerende inschrijver aan te vechten**, tenzij uit de middelen blijkt dat zijn offerte ten onrechte onregelmatig werd verklaard of dat de opdracht aan geen enkele inschrijver rechtsgeldig mocht worden gegund.

Te dezen werden drie offertes ingediend, en zijn twee ervan, waaronder die van de verzoekende partij, als substantieel onregelmatig geweerd. Enkel de offerte van de nv P. werd regelmatig bevonden.

Uit de beoordeling van het eerste middel, dat niet gegrond werd bevonden, volgt dat de verzoekende partij niet aantoont dat haar offerte ten onrechte onregelmatig werd verklaard. 25. In het tweede middel voert de verzoekende partij de schending aan van artikel 4 van de wet van 17 juni 2016 en de gelijkheid der inschrijvers, alsook van de formele motiveringsplicht gewaarborgd door de wet van 29 juli 1991. Zij stelt dat zij als gevolg van het anonimiseren van het gunningsverslag niet in de mogelijkheid is om te oordelen “of er op correcte wijze tot gunning aan [de nv P.] werd overgegaan”, in het bijzonder wat het rekenkundig nazicht, de verbetering van de fouten in hoeveelheden en de niet-ingevulde posten in de offerte van de gekozen inschrijver betreft. De andere inschrijvers zouden, in tegenstelling tot zichzelf, gebeurlijk wel een verbetering van fouten in hoeveelheden hebben doorgevoerd.

De verwerende partij wijst in de memorie van antwoord op artikel 8, § 1, eerste lid, 2°, van de wet van 17 juni 2013 luidens hetwelk, eenmaal de gunningsbeslissing is genomen, aan de **inschrijvers waarvan de offerte onregelmatig is verklaard, enkel de motieven van hun wering, en niet de integrale gunningsbeslissing, ter kennis wordt gebracht**. Deze bepaling stelt een aanbestedende overheid evenwel niet vrij van **de verplichting een gunningsbeslissing afdoende te motiveren** overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991.

De verwerende partij stelt in haar memorie van antwoord dat in het gunningsverslag omtrent het rekenkundig nazicht van de offerte van de andere inschrijvers wel degelijk opmerkingen worden gemaakt; dat wat de verbetering van de offertes betreft, de andere inschrijvers voor een aantal posten verbeteringen van hoeveelheden hebben meegedeeld “zoals dit ook hoort” en “in schril contrast met de werkwijze van de verzoekende partij die haar inzichten over de hoeveelheden niet conform haar wettelijke meldingsplicht meedeelt aan de aanbesteder” en dat hetzelfde kan worden opgemerkt wat haar kritiek inzake de leemten betreft. Deze beweringen vinden steun in de integrale versie van het gunningsverslag en de offertes van de andere inschrijvers, stukken die vertrouwelijk zijn neergelegd en de Raad heeft kunnen inzien.

De verzoekende partij beperkt zich ertoe vage kritieken te uiten op het rekenkundig nazicht, de verbetering van de fouten in hoeveelheden en de niet-ingevulde posten in de offerte van de gekozen inschrijver, doch heeft op geen enkel ogenblik om de openbaarmaking van de onleesbaar gemaakte passages uit het gunningsverslag gevraagd, noch in haar brief van 26 februari 2024, noch in het inleidend verzoekschrift of in de memorie van wederantwoord in repliek op het hierboven aangehaald verweer van de verwerende partij. In die omstandigheden maakt zij niet aannemelijk dat zij niet in de mogelijkheid zou zijn geweest te controleren of “op correcte wijze tot gunning aan [de nv P.] werd overgegaan”, en of de gelijkheid tussen partijen werd gerespecteerd.

Gelet op het voorgaande toont de verzoekende partij bijgevolg evenmin aan dat haar kritiek geformuleerd in het tweede middel ertoe leidt dat de offerte van de nv P. eveneens substantieel onregelmatig was en de opdracht bijgevolg aan geen enkele inschrijver kon worden toegewezen.

26. Het tweede middel is niet-ontvankelijk.

VRIJHEID VAN DE AANBESTEDER BIJ VASTLEGGEN EN BEOORDELEN VAN TECHNISCHE BEPALINGEN

RvS VOORZITTER XIV KAMER RREST nr. 264.748 van 4 november 2025 in de zaak A.246.014/XIV-39.884

Beoordeling

12. Het staat in de eerste plaats aan de aanbestedende overheid om de technische specificaties in het bestek vast te stellen en te interpreteren. Het is immers zij die haar behoeften bepaalt. Evenzeer staat het in de eerste plaats aan de aanbestedende overheid om vast te stellen of een afwijking van de besteksbepalingen al dan niet een minimale eis of een substantiële vereiste betreft. Wel mag de Raad van State daarbij nagaan of die vaststelling steunt op in rechte en in feite aanvaardbare motieven die voortvloeien uit een zorgvuldig onderzoek en of de aanbestedende overheid aan die begrippen zijn juiste draagwijdte en betekenis heeft gegeven.

COPNCLUSIE ROND DE OMSCHRIJVING EN DE AARD VAN TECHNISCHE BEPALINGEN

- a) De aanbesteder bepaalt vrij de technische specificaties en hun interpretatie
- b) De aanbesteder bepaalt ook vrij of een afwijking hiervan beschouwd wordt als een substantiële onregelmatigheid omdat hij de specificatie catalogueert als een minimale eis waaraan moet voldaan zijn
- c) De aanbesteder is vrij in zijn motivatie maar ze moet het gevolg zijn van een zorgvuldig onderzoek

INFO

news.belgium

FOD Kanselarij van de Eerste Minister

Delegatiemogelijkheden i.k.v. overheidsopdrachten bij gemeente en OCMW

Onderstaande tekst geeft een overzicht van de delegatiemogelijkheden zoals deze in het Decreet over het Lokaal bestuur beschreven staan, wat de overheidsopdrachten opgestart door het gemeente -en OCMW-bestuur betreft. De delegatiemogelijkheden binnen het gemeente -en het OCMW-bestuur zijn gelijklopend, maar worden hieronder apart besproken.

OVERHEIDSOPDRACHTEN DOOR HET GEMEENTEBESTUUR

De gemeenteraad is in principe bevoegd om de voorwaarden van de overheidsopdracht en de plaatsingsprocedure vast te stellen (artikel 41, 2de lid, 10° van het Decreet over het Lokaal Bestuur (hierna DLB)). Het is dus de gemeenteraad die de behoeftebepaling doet, de modaliteiten van de opdracht vastlegt, een leidend ambtenaar aanwijst die de leiding en de controle op de uitvoering van de overheidsopdracht op zich zal nemen en de plaatsingsprocedure¹ kiest. De gemeenteraad legt ook de selectiecriteria en gunningscriteria vast en stelt op basis daarvan het bestek op.

Deze principiële bevoegdheid kan door de gemeenteraad gedelegeerd worden aan het college van burgemeester en schepenen, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo zal het college de voorwaarden en de plaatsingsprocedure van de overheidsopdracht kunnen vaststellen indien de overheidsopdracht past binnen het begrip ‘dagelijks bestuur’ (art. 41, 2de lid, 10°, a) en art. 56, § 3, 5° DLB). Het invullen van dit begrip behoort tot de bevoegdheid van de gemeenteraad, een bevoegdheid die niet gedelegeerd kan worden aan het college (art. 41, 2de lid, 8° DLB).

Voorbeelden van dagelijks bestuur kunnen zijn:

- alle uitgaven waarvoor kredieten voorzien zijn op het exploitatiebudget;
- alle uitgaven waarvoor kredieten voorzien zijn op het investeringsbudget waarvan het bedrag niet hoger is dan het bedrag van de overheidsopdrachten die kunnen geplaatst worden via onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking;
- alle uitgaven van het investeringsbudget die betrekking hebben op onderhoud of instandhouding van de gemeentelijke infrastructuur en/of patrimonium (de aankoop van materialen voor onderhoud van wegen, openbaar domein en gebouwen, onafhankelijk van de waarde van de investering);
- het aanbrengen van wijzigingen aan een overeenkomst die nodig zijn bij de uitvoering en die geen bijkomende uitgaven van meer dan 20% met zich meebrengen.

De gemeenteraad kan deze bevoegdheid ook aan het college delegeren wanneer de overheidsopdracht niet kan worden aangemerkt als een daad van dagelijks bestuur. In dat

geval dient de gemeenteraad dit nominatief, d.w.z. in een afzonderlijk besluit waarin de overheidsopdracht nader wordt beschreven, te bepalen (art. 41, 2de lid, 10°, b) en art. 56, § 3, 6° DLB). Ten tijde van het Gemeentedecreet kon dit louter door het inschrijven van die overheidsopdrachten in het budget. In het Decreet lokaal bestuur wordt die bevoegdheidsverdelende rol van de beleidsrapporten niet hernomen en er is dus een afzonderlijk besluit vereist om bevoegdheden te delegeren.

In elk van bovenstaande gevallen dient de delegatie aan het college te gebeuren bij reglement (art. 41, 1ste lid DLB).

In bepaalde gevallen kan het college van burgemeester en schepenen zelfs zonder delegatie instaan voor het vaststellen van de voorwaarden van de opdracht en de plaatsingsprocedure. Dit kan enkel in geval van dwingende en onvoorziene omstandigheden. In dat geval zal het college deze bevoegdheid eigen initiatief uitoefenen (art. 56, § 4 DLB). Uit de voorbereidende werken bij het vroegere Gemeentedecreet en OCMW-decreet blijkt dat het begrip 'dwingende en onvoorziene omstandigheden' zeer eng dient te worden geïnterpreteerd en dat dit vooral slaat op het nemen van bewarende maatregelen in gevallen van overmacht, om problemen op te lossen of te vermijden die zich op zeer korte termijn zullen of kunnen voordoen ten gevolge van een onvoorziene gebeurtenis. Zo kan het college bewarende maatregelen nemen bij een brand of een overstroming. Een lekkend dak ingevolge een slecht onderhoud van de gebouwen valt bijvoorbeeld niet onder het begrip dwingende en onvoorziene omstandigheden. Men kan immers verwachten dat er zich lekken zullen voordoen indien men onvoldoende aandacht schenkt aan het onderhoud van de gebouwen. Het hoeft ook niet altijd om bewarende maatregelen te gaan. Dringende hulpverlening aan personen in nood is hiervan een voorbeeld.

Het college van burgemeester en schepenen kan op zijn beurt zijn toegewezen bevoegdheid tot het vaststellen van de voorwaarden en de plaatsingsprocedure delegeren aan de algemene directeur, op voorwaarde dat dit bij reglement gebeurt. Deze mogelijkheid is er echter niet wanneer het college deze bevoegdheden op eigen initiatief en zonder delegatie van de gemeenteraad uitoefent (art. 57, 1ste en 2de lid DLB).

Het college kan bij reglement ook haar eigen basisbevoegdheden, nl. het voeren van de plaatsingsprocedure, de gunning en de uitvoering van overheidsopdrachten delegeren aan de algemeen directeur (art. 57, 1ste lid DLB).

De algemene directeur kan de aan hem gedelegeerde bevoegdheden verder toevertrouwen aan de personeelsleden van de gemeente (art. 57, 3de lid DLB). Een delegatie moet schriftelijk gebeuren, met ondubbelzinnige omschrijving van de toegekende bevoegdheden en de daaraan verbonden opdrachten, middelen en rapporteringsverplichtingen. De algemene directeur blijft echter steeds persoonlijk verantwoordelijk (art. 220 1ste lid DLB). De algemene directeur kan de bevoegdheden voor de procedure overheidsopdrachten die binnen het gemeentebestuur aan hem werden gedelegeerd ook delegeren aan een personeelslid van het OCMW. Dit kan echter alleen op voorwaarde dat dit expliciet is mogelijk gemaakt in een beheersovereenkomst tussen gemeente en OCMW (art. 196, §2 DLB).

OVERHEIDSOPDRACHTEN DOOR HET OCMW

De raad voor maatschappelijk welzijn is in principe bevoegd om de voorwaarden van de overheidsopdracht en de plaatsingsprocedure vast te stellen (art. 78, 2de lid, 10° DLB). Het is dus de raad voor maatschappelijk die de behoeftebepaling doet, de modaliteiten van de opdracht vastlegt, een leidend ambtenaar aanwijst die de leiding en de controle op de uitvoering van de overheidsopdracht op zich zal nemen en de plaatsingsprocedure kiest. De raad legt selectiecriteria en gunningscriteria vast en stelt op basis daarvan het bestek op. Deze principiële bevoegdheid kan door de OCMW-raad gedelegeerd worden aan het vast bureau, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo zal het vast bureau de voorwaarden en de plaatsingsprocedure van de overheidsopdracht kunnen vaststellen indien de overheidsopdracht past binnen het begrip ‘dagelijks bestuur’ (art. 78, 2de lid, 10°, a) en art. 84, § 3, 5° DLB). Het invullen van dit begrip behoort tot de bevoegdheid van de OCMW-raad, een bevoegdheid die niet gedelegeerd kan worden aan het vast bureau (art. 78, 2de lid, 9° DLB). Voorbeelden van dagelijks bestuur zijn terug te vinden op pagina 1.

De OCMW-raad kan deze bevoegdheid ook aan het vast bureau delegeren wanneer de overheidsopdracht niet kan worden aangemerkt als een daad van dagelijks bestuur. In dat geval dient de raad dit nominatief, d.w.z. in een afzonderlijk besluit waarin de overheidsopdracht nader wordt beschreven, te bepalen (art. 78, 2de lid, 10°, b) en art. 84, § 3, 6° DLB). Ten tijde van het OCMW-decreet kon dit louter door het inschrijven van die overheidsopdrachten in het budget. In het Decreet lokaal bestuur wordt die bevoegdheidsverdelende rol van de beleidsrapporten niet hernomen en er is dus een afzonderlijk besluit vereist om bevoegdheden te delegeren.

In elk van bovenstaande gevallen dient de delegatie aan het vast bureau te gebeuren bij reglement (art. 78, 1ste lid DLB).

In bepaalde gevallen kan het vast bureau zelfs zonder delegatie instaan voor het vaststellen van de voorwaarden van de opdracht en de plaatsingsprocedure. Dit kan enkel in geval van dwingende en onvoorziene omstandigheden, zoals beschreven op pagina 2. In dat geval zal het vast bureau deze bevoegdheid dus op eigen initiatief uitoefenen (art. 84, § 4 DLB).

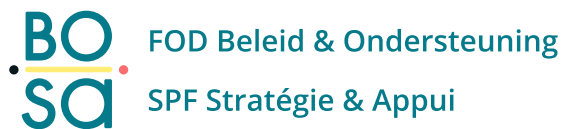
Het vast bureau kan op zijn beurt zijn toegewezen bevoegdheid tot het vaststellen van de voorwaarden en de plaatsingsprocedure delegeren aan de algemene directeur, op voorwaarde dat dit bij reglement gebeurt. Deze mogelijkheid is er echter niet wanneer het bureau deze bevoegdheden op eigen initiatief en zonder delegatie van de raad voor maatschappelijk welzijn uitoefent (art. 85, 1ste en 2de lid DLB).

Het bureau kan bij reglement ook haar eigen basisbevoegdheden, nl. het voeren van de plaatsingsprocedure, de gunning en de uitvoering van overheidsopdrachten delegeren aan de algemene directeur (art. 85, 1ste lid DLB).

De algemeen directeur kan de aan hem gedelegeerde bevoegdheden verder toevertrouwen aan de personeelsleden van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (art. 85, 3de lid DLB). Een delegatie moet schriftelijk gebeuren, met ondubbelzinnige omschrijving van de toegekende bevoegdheden en de daaraan verbonden opdrachten, middelen en

rapporteringsverplichtingen. De algemene directeur blijft echter steeds persoonlijk verantwoordelijk (art. 220 1ste lid DLB). De algemene directeur kan de bevoegdheden voor de procedure overheidsopdrachten die binnen het OCMW-bestuur aan hem werden gedelegeerd ook delegeren aan een personeelslid van de gemeente. Dit kan echter alleen op voorwaarde dat dit expliciet is mogelijk gemaakt in een beheersovereenkomst tussen gemeente en OCMW (art. 196, §2 DLB).

1 Zoals de openbare procedure, de niet-openbare procedure, de onderhandelingsprocedure met en zonder voorafgaande bekendmaking of specifieke procedures zoals concurrentiegericht dialogoog en innovatiepartnerschap

Om de inschrijvers op vroegere eenvoudige opdrachten zonder bekendmaking toch bij uw OPZVB te betrekken kan je hen niet alleen laten uitnodigen maar hen ook onderstaande nota en stappenplan overmaken om hun inschrijving mogelijk te maken:

Stap 1: aanmelden

Om een offerte/aanvraag tot deelname te kunnen indienen via het platform e-Procurement, heb je een account als onderneming nodig. [Meld je aan als ondernemingsgebruiker](#) of [registreer je als nieuwe gebruiker](#).

Stap 2: de aankondiging zoeken

Als je een uitnodiging tot indienen ontvangt, krijg je een mail in de inbox met een link en wachtwoord om rechtstreeks naar de uitnodigingsruimte te gaan. Je kan dit dossier niet zelf opzoeken. Als je geen mail hebt ontvangen of deze niet meer kan terugvinden, moet je contact opnemen met de aanbesteder en vragen een nieuwe mail te sturen.

In alle andere gevallen moet je eerst de aankondiging [opzoeken via het BDA](#). Eenmaal je het dossier gevonden hebt, klik je op de lijn van het dossier om het dossier te raadplegen.

Stap 3: deelname bevestigen

In een dossier heb je bovenaan een knop Deelname bevestigen. Klik op deze knop en bevestig nogmaals. Je wordt nu automatisch doorgestuurd naar de Indieningsruimte. Zie het artikel [Deelname bevestigen](#) voor meer informatie.

Stap 4: contactgegevens aanpassen

Eenmaal in de indieningsruimte, klik je in het submenu op Identificatie. Je kan hier eventueel je contactgegevens bewerken.

Let erop dat je enkel je contactgegevens kan aanpassen als je indient op een publicatie. Bij een uitnodiging worden de contactgegevens in de indienruimte ingevuld door de openbare aankoper. Je kan deze niet zelf wijzigen. Als je fouten opmerkt in een uitnodiging contacteer je dus de openbare aankoper rechtstreeks. De aankoper kan foute gegevens verbeteren en je een nieuwe uitnodiging verzenden.

Stap 5: percelen aanduiden

Klik in het submenu op Percelen. Hier kan je aanduiden voor welke [percelen je wenst in te dienen](#).

Stap 6: documenten opladen

Klik in het submenu op Documenten. [Laad hier alle documenten op](#).

Stap 7: finaliseren en tekenen

Als je klaar bent met de voorbereiding van je indiening, moet je deze [finaliseren en ondertekenen](#).

Stap 8: verzenden

Tenslotte dien je je [offerte of aanvraag tot deelname te verzenden](#) naar de aankoper.

Na de verzending ben je klaar met je indiening!

Is de uiterste indieningsdatum nog niet verstreken en ben je een document vergeten toe te voegen en / of ben je het indieningsrapport vergeten te ondertekenen, dan kan je dit nog steeds doen door op de knop Wijzigen te klikken en te bevestigen.

FOD ECONOMIE KMO MIDDENSTAND

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND NOVEMBER 2025

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het **indexcijfer van de consumptieprijsen** voor de maand november 2025, **136.20 punten** bedraagt, tegenover 135.44 punten in oktober 2025, hetgeen een stijging van 0.76 punt of 0.56 % betekent.

De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), **bedraagt 136.49 punten** voor de maand november 2025.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), **bedraagt 133.07 punten** voor de maand november 2025.

ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN in company OP UW MAAT

ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2025-2026

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>
Voor al deze seminars voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden gesteld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing.

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

De exacte uitvoeringsdata worden dan in gemeen overleg afgesproken.

U dient enkel uren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessie

NOG BESCHIKBARE DOCUMENTATIE

HANDBOEK masterclass 2022 “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VAN HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

Voor de geïnteresseerden zijn **nog een paar exemplaren beschikbaar** van het handboek van masterclass 2022 DELEGATIE EN STRUCTUREN AANKOOPPROCES

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 EERSTE DEEL “ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO CAPITA SELECTA”

AANSPRAKELIJKHEID MANDATARISSEN EN BESTUURDERS

VERPLICHT RAMING

PRIJSNAZICHT EN ABNORMALE PRIJZEN

CONTRACTUELE BEPALINGEN BIJ ONDERAANNEMING

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 TWEEDE DEEL “ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA”

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2024 DERDE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO DE JUISTE KEUZE VAN GUNNINGWIJZEN EN GUNNINGMETHODES EN PRAKTIJK VAN HET ONDERHANDELEN

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK BIJ DE MASTERCLASS 2024 VIERDE DEEL “ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO: van administratieve ergernis naar performanterBESTEK”

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2025 **BOEKDEEL 1**

“ UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING”

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2025 **BOEKDEEL 2**

“ UW OVERHEIDSOPDRACHTEN IN UITVOERING”

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass OKTOBER 2025

“KAN JE ALS AANBESTEDER NOG AANKLOPEN ZONDER HET FORMALISME VAN, EEN OVERHEIDSOPDRACHT ”

ostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

Op 10/3/26 (HASSELT) 12/3/26 (GENT) p en nu ook op 19/3/26 (MECHELEN) plannen we een MASTERCLASS rond de noodzakelijke aanpassingen van uw bestekken met concrete nieuwe clausules aansluitend op een aantal nieuwe wettelijke bepalingen en de evolutie in Belgische en Europese rechtspraak.

In bijlage vindt u de agenda en inschrijvingsformulier

Reserveer nu

INSCHRIJVINGSFORMULIER

CARU MASTERCLASS 2026

UW BESTEKKEN VERDIENEN EEN PERFORMANTE AANPASSING AAN DE EVOLUTIE VAN RECHTSPRAAK EN WETGEVING

DINSDAG 10 MAART 2026 HASSELT HOLIDAY INN (Kattegatstraat 1)

DONDERDAG 12 MAART GENT Hotel VANDER VALK (Akkerhage 10)

DONDERDAG 19 MAART MECHELEN VANDERVALK RodeKruisplein1

te mailen aan info@caru-commv.be of rudiclaeys@telenet.be

- ☐ **INSCHRIJVING VOOR HASSELT 10 MAART 26**
- ☐ **INSCHRIJVING VOOR GENT 12 MAART 26**
- ☐ **INSCHRIJVING VOOR MECHELEN 19 MAART 26**

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :

CURSIST:

Naam en voornaam:

E-mail :

FACTURATIE GEGEVENS:

Maatschappelijke benaming:

Straat en nummer:

Postcode en gemeente

KBO nummer

:

Bestelbonnummer

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van **275,00 €** te betalen na ontvangst van de factuur en uiterlijk de dag van het seminarie.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek en voorstel clausules in Word op digitale sleutel, **inbegrepen**

Let op!

Gratis annuleren kan tot 3/3/2026 .

datum,

handtekening,

functie

DAGPROGRAMMA MASTERCLASS MAART 2026

PROGRAMMA

Vanaf 8u 30 **welkomstkoffie** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen. Yoghurt met granola, crackers van hazelnoot, rode peper of rozemarijn,... Voor wie het wat zoeter wil: ovenverse mini koekjes.

9.00 u. **Eerste sessie :Overzicht van de diverse wijzigingen via wetgeving, rechtspraak en doctrine met impact op uw overheidsopdrachten**

Benadering vanuit de diverse onderdelen van het bestek

10.30 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

10.45 u. **Tweede sessie :Aanpassingen en clauses betreffende de algemene voorschriften en de plaatsing van uw opdracht (algemeen en reglementair deel). Aangepaste formulering voor uw selectiecriteria, met aandacht voor de bijzondere aansprakelijkheidsindexering, bescherming van de aanbesteder, en soepele eigen criteria en bestelwijzen voor uitgestelde uitvoering en deelopdrachten, accenten op persoonlijke uitvoeringsverbintenissen**

12.30 u **Lunch** : Uitgebreid koud en warmbuffet met als afsluiter een dessertbuffet + frisdrank, water, koffie of thee

13.15 u. **Derde sessie : Aanpassingen en clauses met betrekking tot de uitvoering van uw opdracht (het contractuele deel). Bijzondere bestekregelingen voor uogelijke conventionele maatregelen, aangepaste borg en betalingsregeling, voorzorgen voor de uitbreidingen van de produktaansprakelijkheid, het verhaal op tussenpersonen,...**

15 .00 u. **netwerkingspauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater met een variatie van gebakjes.

15.15 **Vierde sessie : De aangepaste technische voorwaarden en de bijhorende documenten. Uitsplitsing van het dossier met waarborgen op uitvoering in onderaanneming, bindende uitvoeringsplanning, handkavingsmaatregelen**

Einde studiedag 16 u 30 ...